

EL TEMPS

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001 València. Telèfon: (96) 352 48 69. Fax: (96) 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Carrer de Casanova, 46, 4-2. 08011 Barcelona. Telèfon: (93) 451 03 75 i 323 00 71. Fax: (93) 323 35 41.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Plaça de Caterina de Thomàs, 4, 4rt, B. 07001 Palma de Mallorca. Telèfon: (971) 72 07 96. Fax: (971) 72 07 63

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.

PRESIDENT: Rafael Mansanet.

EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTOR: Oriol Castanyes.

SUBDIRECTOR: Miquel Alberola.

REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Jordi Sebastià (Cap de redacció), Lola Carrasco, Ignasi Pellicer.

REDACCIÓ BARCELONA: Assumpció Maresma (Cap de redacció), Eduard Company, Oriol Malló, Pere Martí, Eduard Voltas i Mercè Montoliu.

REDACCIÓ MALLORCA: Miquel Payeras. CORRESPONSALS: F. Robert (Andorra), C. Bellmunt (Tarragona), P. Alberola (Alacant), X. Planas (Girona), U. Bertrana (Perpinyà), J. Casaprima (Lleida), A. Albalat (Castelló).

FOTÒGRAFS: Joan Celià, Rafa Gil, Jordi Morera.

IL·LUSTRADORS: S. Llosa, V. Navarro.

RIBRIQUES: Andreu Alfaro, Jordi Ballo, Ramon Barnils, Pere Calders, Fabià Estapé, Joan F. Mira, Vicent Partal, J.J. Pérez Benlloch, Manuel Vicent.

COL·LABORADORS: E. Aguilera, J. Alandes, S. Alcalà, J. Amengual, F. Bueno, J. A. Benach, F. Caballero, Toni Torregrosa, Romà de la Calle, C. Capdevila, Antoni Castel, Jaume Comellas, Martí Domínguez, Xavier Duran, L. Ferri, Vicent Franch, C. Gàmez, J.L. Guarnier, A. Guasch, J.M. Játiva, J. M. Lloró, J. Marí, X. Mínguez, J. Morell, Toni Picazo, M. Porta Perales, P. Quintana, A. Reig, J. Reus, M. Serra, J. L. Sirera, M. Soler, Ferran Torrent, X.R. Trigo, E. Vizcarra.

ARXIU: Jesús Prats (Fotografia), Pilar Escobedo (Documentació).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Jordi Enguix (Cap de publicitat), Pole Position (Catalunya) (93) 302 26 61. Fax: (93) 317 83 45. Intermedia, SA (Madrid) (91) 319 06 51. Fax: (91) 310 66 22. Oh-Fek, Comunicació i Marketing, col·laboradors per a València i a Balears (96) 369 66 01

SUBSCRIPCIONS: Xelo Tortosa.

PRODUCCIÓ: Francesc Sellés i Josep Agustí (Correcció lingüística), Lina Casanovas (Maquetació), Faust Ripoll (Edició), Rosanna Puchades (Textos).

DISSENY: Enric Satué.

FOTOMECÀNICA: Garbí Casa Editorial SA, Añón, Selecrom.

IMPRESSIÓ: Gràfiques Morvedre.

DIPÒSIT LEGAL: V.853-1984

Control difusió

Cap part d'aquesta publicació pot ser reproduïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

Gràcies, Mikhaïl Sergeïevitx

A finals de la setmana passada, Mikhaïl Sergeïevitx Gorbatxov va dir: "Jo ja he fet la feina de la meua vida". Era un rampell de lucidesa en un home que s'ha volgut aferrar al poder quan ja no era hora de fer-ho i que, amb això, ha tacat lleugerament la seua imatge. Una imatge que quedarà, però, escrita amb lletres destacades en els llibres d'història del futur.

Els esdeveniments a l'antiga URSS han anat tan ràpids des del colp d'agost que, en la pràctica, no hi ha hagut gaire temps per a la reflexió. La descomposició de l'imperi soviètic, el seu ensorrament, és ja un dels episodis més colossals de la política contemporània. I caldria recordar que quan Mikhaïl Gorbatxov va entrar per primera vegada al despatx que el secretari general del PCUS té al Kremlin, l'11 de març del 1985, res de tot el que vindria després es podia ni tan sols imaginar. El seu únic capital polític era la joventut. Per primera vegada es feia càrrec del poder màxim un home que no havia viscut els anys de Lenin. Al poc temps el món descobria, estupefacte, que aquell senyor que s'havia fet ràpidament popular perquè tenia una taca al cap, estava decidit a engegar una revolució. L'última revolució contemporània, que, tal i com assegura el mite, acabaria devorant-lo.

Gorbatxov ha fet moltes coses malament, sobretot al seu país, però n'ha fet més de bones. Ha obert la caixa dels trons segurament pensant-se que podria controlar-la. No ho ha aconseguit i probablement és una sort que se li haja escapat de les mans. Però si ell no haguera tingut la valentia d'obrir-la, el món avui no seria el que és. Aquells anys, amb el fonamentalisme Ronald Reagan a la casa Blanca i vells decrepits succeint-se al tron de les Rússiaes, van ser els anys en què més pròxima va estar l'amenaça d'un holocaust nuclear. La tensió entre els blocs presagiava el paroxisme; les amenaces no es podien prendre en sentit figurat. I en aquest fosc teló que envoltava Europa la veu que primer es va aixecar reclamant serenitat va ser la de Mikhaïl Sergeïevitx: "No podem continuar

així". Una simple frase que, popularitzada el 1988 pel poeta Evgeni Ievtutxenko, obria una nova era sobre Europa i bona part del món.

Quan Gorbatxov va arribar al poder una línia travessava Europa de nord a sud dividint-nos en dos blocs antagonics. Avui aquesta línia ha caigut. Quan Gorbatxov va arribar al poder molts consideraven les llibertats individuals com un luxe de pobles privilegiats. Avui aquest luxe el reclamen per a tots. Quan Mikhaïl Gorbatxov va arribar al poder desenes de pobles europeus feia anys i dècades que estàvem constrenyits al sotmetiment d'estructures estatals caduques i imposades. Avui un vent de llibertat nacional travessa el continent.

Seria una ingenuïtat creure que aquest era el panorama que Gorbatxov tenia al cap aquella primavera del 1985. Probablement si hagués endevinat quantes forces poderoses estava a punt de desfermar, no hauria posat en marxa la *perestroika*. Perquè el seu principal objectiu era mantenir el poder comunista i adaptar-lo als temps. Però també seria enormement injust no agrair-li, ara que entra al passat i deixa el futur en mans d'altres, el seu esforç i els resultats que ha portat del braç. L'Est encara haurà de passar molts anys abans que no trobe la decerera adequada. L'igualitarisme com a ideologia es trobarà en el futur amb greus dificultats. Inclús podem preguntar-nos si Occident sabrà viure sense dimonis. Però no per això li podem negar a Mikhaïl Sergeïevitx Gorbatxov l'agraïment per aquest sis anys meravellosos que han somogut un món que havíem arribat a creure inalterable.

